

En omställning mot strömmen

När transportörer går över till att använda elektriska lastbilar, i stället för fossil-drivna, medföljer en rad oförutsedda utmaningar. Dessa påverkar inte bara transportörer, utan samtliga aktörer i transportbranschen. Omställningen till elektriska transporter utgör därför inte enbart ett teknologiskt byte av en produkt, utan snarare bytet av ett helt system.

Utsläppen av växthusgaser behöver kraftigt minska i Sverige för att motverka klimatförändringarna. Tunga lastbilar står för ca 6-7% av Sveriges utsläpp, men elektriska lastbilar har möjligheten att minska dessa med upp till 86%. Dessa lastbilar innebär dock helt nya utmaningar för transportbranschen.

Nytt sätt att genomföra transporter

Många av dagens transportrutter i Sverige är anpassade efter de traditionella diesel-lastbilarna. Dessa ruttor kan sällan ersättas direkt av en elektrisk lastbil på grund av dess kortare räckvidd, långa laddningstid och lägre lastvikt. De ger dock transportören en framtida möjlighet att köra i miljözoner samt att leverera på natten då de ger upphov till mindre buller. Planering av elektriska transporter kräver även hänsyn till bl.a. väder, vind, tillgången till laddstationer och förarens körstil. Tillgången till laddning är absolut nödvändig för att de elektriska lastbilarna ska kunna köras, men är en bristvara i dagsläget då många är osäkra på när och var laddinfrastrukturen ska byggas ut. Sammantaget behöver många av dagens transporter planeras på helt nya sätt för att passa de elektriska lastbilarna.

Laddningens dilemma

Att ladda upp batteriet i en elektrisk lastbil kan ta upp till nio timmar, men kan skyndas på genom snabbbladdning som tar två timmar. Den kräver dock högre effekt från laddaren samt ger ett högre slitage på

batteriet. Därmed kan man köra fler transporter per dag, men minskar livslängden på lastbilen. Denna effekt bör man även ta hänsyn till när man väljer transportjobb.

Komplexitetens utmaningar

Hur transporterna planeras behöver bevisligen ändras i grunden, men att hantera alla dessa komplicerade omständigheter kan vara svårt för många transportörer. Branschen har varit hårt pressad under lång tid med låga marginaler och slimmade organisationer som följd. För att underlätta omställningen till elektriska lastbilar kan transportörer därmed behöva lämna över delar av sin verksamhet till olika partners – både transportplanering och service är svåra att utföra själv.

Behovet av långsiktighet

Elektriska lastbilar är 2–4 gånger dyrare att köpa in än dieselbilar och för att investeringen ska betala av sig behöver transportören säkra tillräckligt mycket transportjobb under en längre tid. Historiskt sett så har dock transportköpare främst erbjudit transportörer kortare kontrakt (1–2 år), men för att underlätta omställningen bör längre kontrakt skrivas som ger transportören trygghet gällande sina framtida intäkter. Både långsiktighet och närmare partnerskap kan bli allt viktigare för transportköparna då det råder brist på chaufförer och att behovet av transporter ökar.

Bytet av ett system

Införandet av elektriska lastbilar är betydligt mer komplicerat än ett vanligt produktbyte – det behövs ett helt nytt transportsystem. Samtliga aktörer som är intresserade av att vara med i det framtida systemet behöver samarbeta för att förstå vad man kan bidra med och hur.